

Notat til Stortingets Energi- og miljøkomité. Fra Norsk Teknologi, en landsforening i NHO
Åpen høring 22. oktober 2015, om forslag til statsbudsjett for 2016.

Vi takker for muligheten til å gi kommentarer til forslag til budsjettet for 2016. Vi synes regjeringen har flere gode forslag til tiltak for omstilling og grønn fremtidig verdiskaping. Vi etterlyser imidlertid en sterkere satsing på energieffektivisering og en bærekraftig omlegging av energibruk til transport.

1. Den klimavennlige elektrisitetsforsyningen må effektiviseres og utnyttes nasjonalt

Det grønne skiftet handler om reduserte klimagassutslipp. Det handler imidlertid også om verdiskaping, økt velferd, nye arbeidsplasser og industriell vekst. I den forbindelse er vi positive til de grep regjeringen og Stortinget har gjennomført for å sikre mer velfungerende konkurranse i energisektoren. Viktige utviklingstrekk er oppfølgingen av Reiten-utvalgets anbefalinger med lovforslag om selskapsmessig og funksjonelt skille mellom nettvirksomhet og øvrig virksomhet, bortfall av kompetanseforskriften, samt krav om konkurranseutsetting av nettselskapenes innkjøp. Likeledes er vi positive til utviklingen i sluttbrukermarkedet i form av utrulling av AMS, samt implementering av en ny sentral IKT-løsning for kraftmarkedet i form av Elhub.

Norges klimavennlige elektrisitetsforsyning er en ressurs som vi mener kan utnyttes bedre i fremtiden. Det er viktig at Statsbudsjettet bygger opp under utviklingen av velfungerende markeder ved å legge til rette for verdiskaping gjennom nasjonal anvendelse av elektrisitet. Vi støtter derfor regjeringens forslag om å senke elavgiften for datasentre til laveste sats, tilsvarende som for øvrig industri. Innen transport finnes det også store muligheter for elektrifisering, og det gir et viktig signal til markedet at avgiften på bruk av landstrøm i maritim sektor skal reduseres til minste sats fra og med 2016.

Redusert elavgift vil imidlertid ikke være tilstrekkelig for å sikre en klimavennlig omlegging av transportsektoren. Enova må derfor styrke sin innsats for etablering av elektrisk infrastruktur for veitransport og landbasert strøm i maritim sektor. Vi er derfor positive til at regjeringen foreslår å øke Enovas disponible inntekter i 2016, gitt at midlene blir allokert til dette formålet. Vi savner i den forbindelse et skjerpet mandat og tydeligere retningslinjer for Enovas forvaltning av sine inntekter.

2. Skattefradrag for enøkinvesteringer i hjemmet må forbedres

Norsk Teknologi har siden 2008 arbeidet for å få på plass en skattefradragsordning for energieffektivisering. Regjeringen foreslår nå at støtteutbetalinger fra Enovas enøkordning for husholdninger kan utbetales i form av skattefradrag dersom husholdningene ønsker det. Begge former for støtteutbetaling skal finansieres av Energifondet. Budsjettet på 250 millioner kroner fra Energifondet til enøktiltak gjelder summen av Enovas enøkordning og skattelette.

Vi er naturligvis positive til at skattefradraget endelig kommer, men vi klarer ikke å se at dette i praksis vil innebære en økt satsing på enøk i husholdningene. Vi mener at den foreslåtte ordningen ikke er et reelt skattefradrag slik vi forventet det, etter Stortingets anmodningsvedtak i desember 2013.

Viktige forbedringer som må på plass:

- Dersom det ikke blir endring til en reell skattefradragsordning fra og med 2016, bør komiteen øke rammen fra 250 til 500 millioner kroner. Boligselskaper må også bli del av ordningen. Komiteen må også be regjeringen utforme en reell skattefradragsordning for enøkinvesteringer i hjemmet, så snart som det praktisk er mulig.

- Føringer må gis slik at ordningen inkluderer tiltak på klimaskallet og andre tiltak som reduserer behovet for kjøpt energi og/eller tiltak som reduserer husholdningenes klimagassutslipp. Et eksempel på godt klimatiltak vil være å gi skattefradrag for ladestasjon til elbil (med kvalitative krav slik at installasjon kun brukes til elbil-lading).

Etter fremleggelsen av statsbudsjettet har olje- og energiministeren pekt på at ordningen ikke skal dekke tiltak som er lønnsomme uten støtte. Enøkmarkedet for husholdningene preges imidlertid av en rekke kilder til markedssvikt som hindrer selv lønnsomme tiltak i å bli utløst. Markedssvikt må adresseres politisk, og vi tror et skattefradrag vil være hensiktsmessig. Husholdninger i Norge bruker hvert år over 60 milliarder kroner til vedlikehold og oppgradering av sine boliger. En skattefradragsordning må gi et incentiv til å vri en større andel av investeringene mot å gjøre norske hjem mer energismarte. Utforming av minimum kvalitetskriterier for godkjente tiltak vil sikre høy grad av energi- og/eller klimaeffekt per støttekrone.

Vi etterlyser også en generelt sterkere satsing på energieffektivisering i bygg i budsjettet. Vi forventer at regjeringen i neste års energimelding innfrir løftet i Sundvollen-erklæringen om å etablere et ambisiøst og kvantifiserbart nasjonalt mål for energieffektivisering. Dersom regjeringen lykkes med det, vil forslaget til skattefradragsordning for enøktiltak kunne bli et viktig verktøy for måloppnåelse. Det fordrer imidlertid at ordningen skaleres opp med flere tiltak og økte støttesatser.

3. Økte bevilgninger til NVE for å fremme effektiv og klimavennlig energibruk

NVE spiller en viktig rolle for å tilrettelegge for grønn verdiskaping i Norge, og det er viktig at statsbudsjettet reflekterer dette. Vi ønsker å peke på to områder der bevilgningene bør økes.

- Videreutviklingen og forvaltningen av ordningen med energimerking av bygg
- Sikre norske interesser i utviklingen og implementeringen av EØS-relevante rettsakter

NVEs ordning for energimerking av bygg har et potensial til å bli et viktig verktøy i energi- og klimapolitikken, men fungerer ikke i dag etter hensikten. Ordningen må videreutvikles for å fange opp i hvilken grad byggets tekniske anlegg er tilrettelagt for effektiv energibruk. I 2016 må ordningen justeres som følge av ny norsk beregningsstandard for bygningers energiytelse, samt forventet implementering av EUs reviderte bygningsenergidirektiv. I Sundvollen-erklæringen lovte regjeringen å endre energimerkeordningen slik at den optimaliserer energiforvaltningen i bygg, men i budsjettforslaget er det dessverre lagt opp til kutt i bevilgningene til ordningen. For å sikre at energimerkeordningen skal kunne fungere etter hensikten, foreslår vi at bevilgningene økes fra de foreslåtte 4,2 mill. til 15 mill. kroner i 2016.

EUs økodesigndirektiv og energimerkedirektiv er innlemmet i EØS-avtalen og norsk lovverk. Noen av produktforordningene som EU har utformet til direktivene stimulerer til en omlegging fra bruk av fornybar elektrisitet til bruk av fossil gass. NVE har de siste årene med begrensede ressurser gjort en stor innsats for å fremme Norges interesser ved utforming av nye produktforordninger i EU. Det har imidlertid ikke lyktes for NVE og øvrige norske interessenter å få gjennomslag for norske syn. Arbeidet i Brussel må derfor intensiveres. Vi foreslår at bevilgninger til NVE økes med 4 millioner som øremerkes behovet for å ivareta norske interesser i utformingen av EØS-relevante rettsakter.